

Història d'una fidelitat

La meva intervenció serà molt breu, havia de ser una mica més llarga però els esdeveniments dels últims dies ens han aclaparat, com a tants catalans, i ens han deixat amb poca energia per a concentrar-nos i escriure aquest text.

El pare, com ja s'ha dit, va entrar a treballar a la Secretaria General de l'Institut d'Estudis Catalans l'any 1946, responent a una invitació del senyor Ramon Aramon, cosa que li va suposar haver de deixar la feina que feia a La Caixa a la tarda i haver de renunciar als ingressos que aquesta feina li proporcionava. En aquella època, l'Institut era absolutament clandestí i, per tant, no hi podia estar donat d'alta de la Seguretat Social. La primera feina que hi va fer va ser revisar originals abans d'anar a la impremta. Va continuar treballant-hi, amb el senyor Aramon, en les publicacions i en la correspondència d'intercanvi amb l'estranger. Ja llavors considerava un honor fer tasques tan poc agràides per un llicenciat, com portar llibres a correus per enviar-los a l'estranger, perquè per a ell era treballar al servei de l'Institut i, per tant, del país. Més tard, va contribuir de manera decisiva en la seva modernització i digitalització. El pare sempre va ser un home d'institucions, com es veu ben aviat en la seva vida. Per ell eren bàsiques i, per tant, era essencial defensar-les i respectar-les, així com protegir-les.

L'Institut va ser la primera institució del país amb què va tenir un contacte. I quan dic «primera», em sembla que per ell vol dir la primera en molts sentits. En paraules seves, era un «centre de la resistència cultural»; des de llavors i fins a la seva mort, li va ser lleial. Venir a l'Institut era una mica com venir a casa, era un dels seus llocs de referència, i hi va voler continuar venint fins a l'últim moment. Només cal recordar que unes setmanes abans de morir encara assistia a una sessió de la Secció Filològica en cadira de rodes.

Aquí he de fer un petit parèntesi perquè hi he estat pensant i em sabia greu anar-me'n sense dir que jo també hi he treballat, a l'Institut, amb el pare. Primer,

en unes feines de toponímia, poc després de la recuperació de la democràcia, moment en què s'havien de determinar els noms oficials dels municipis de Catalunya i l'Institut havia de fer un informe de cadascun d'aquests municipis per veure quina era la forma oficial que s'agafava. Recordo que una cosa que li va saber bastant de greu va ser el cas de *Cassà de la Selva*, que ell sostenia que s'havia d'escriure amb ce trencada. Hi va haver molta polèmica local perquè la gent d'allà no ho volien perquè deien que les persones que venien per l'autopista en veure el cartell del poble no entendrien la ce trencada i hi llegirien una altra cosa (en fi, una petita anècdota de quan l'Institut era encara al carrer de Montcada, al Palau Dalmasas). Després hi vaig tornar a treballar, quan ja estava situat aquí (al carrer del Carme), molt al començament, en una de les primeres feines que va fer ell, que era mantenir la correspondència amb altres organismes semblants estrangers i també en les publicacions. Naturalment, si no hagués estat pel pare, jo no hi hauria pogut fer aquestes feines.

Si hi va haver constants en la vida del pare, sens dubte, una va ser l'Institut d'Estudis Catalans, al costat de la seva lluita política. Li va costar temps, esforços i sacrificis. També li va facilitar el creixement acadèmic i intel·lectual. Va tenir la sort, tot s'ha de dir, de veure com l'Institut recuperava el paper que es mereixia en la societat catalana, objectiu en el qual va col·laborar amb entusiasme i convenciment. És de justícia assenyalar també que la seva fidelitat a la Institució li va ser corresposta per aquesta un cop va tenir possibilitats de fer-ho. Com en altres coses, el pare va tenir una vida plena en aquest sentit. Dic això perquè hi ha hagut altres persones que també s'han sacrificat molt i han viscut situacions difícils i de lluita, no només aquí a l'Institut sinó també en altres institucions del país, i potser no han tingut la sort de gaudir després del reconeixement que sí que va tenir el pare, que és una cosa que a ell, a més a més, l'omplia profundament.

Finalment, només em resta donar les gràcies a l'Institut, no sols per aquesta sessió en memòria d'ell, sinó per l'afecte i la consideració amb què l'ha tractat aquests últims anys. I esperem que la situació precària que va significar la clandestinitat no torni mai més, malgrat els núvols negres que ens porten records d'altres èpoques i que en aquest moment tenim damunt del cap.

ORIOI CARBONELL